

ARNOLD RESTAD, 1. nyttårsdag: "Godt nytt år! Denne hilsen skal minne om løfter de hjemme har gitt oss her ute og vi ute har gitt hjem og alle nordmenn over alt har gitt hver andre. De løftene har vært enkle fordi de er sprunget ut av en overveldende nød. Løftene fra et enig folk hjemme er tolket i et brev til Kongen på hans 70-årsdag: Den norske front er i kamp i det åpne og i det skjulte for Norges selvstendighet, tusenarbeid, tradisjoner og et fritt, demokratisk rettsamfund. Den norske front følger denne vei - kampen uten prutting. I strikten løp er kampens fulle betydning gått opp for hele det norske folk. Den norske front har en linje og baren - å leve eller dø i en kamp for bedre land, der det ikke gis noe kompromiss. Denne vår norske fronts kampvise er uavhengig av våre alliertes krigsinnsats og endog av krigens utfall. La det være sagt dag: Den norske front gir seg aldri!" Lærtet her utefra, fra dem som har fortalt landet for å vinne det tilbake er toket av Nordahl Grieg: "Til dere er gitt et løfte - at vi skal komme igjen. I natt skal vi komme i drømmen - i morgen med våpen i hånd." - På terskelen til 1945 er det tiden til å høste inn de lærdommer det vil være nyttig å ha på detrene når løftene skal innfrie. Lærdomene er kommet inn etter og etter ved slutten av 1944, fra yart egentlig land og fra andre. Først er det den krigsgale tyske nasjon. Vi forstår nå at det er den tyske nasjon og ikke et eller annet løsrevet rødskap for en ond vilje som er verkets opphav. Så lenge den tyske okkupasjonen gikk glatt som en velinnstudeert tragikomedie, kunne det se ut som Wehrmacht og Gestapo spilte forskjellige roller, som de hver for seg hadde lært og levet seg inn i. Men når den frigjorte befolkning i Frankrike og Belgia ser tilbake, går det hele opp i et eneste grått forskrudd bilde av det tyske folks blinde trø på voldsmidlers overlegenhet over alt annet. I Frankrike var det Wehrmacht som pinte skolegutter på misstanke om at de var maquis, og Wehrmacht som fanget inn og skjøt bondegutter og svidde av landsbyer og kirker 3-4 timer før de måtte dra sin vei for godt. Om den tyske nasjonen er ansvarlig eller ikke, dorom strider de larde. Men den tyske robot kommer til, vil han legge øde etter seg, etter hvert som han tvinges tilbake til det siste, ubrukbar tilholdssted. - Vil andre komme oss til hjelp fordi ødeleggelsen er så stor hos oss? Vi vil få hjulp, ikke på grunn av at landet er skueplass for ødeleggelses men fordi vi er mennesker som i ro og orden kjemper mot skjebnen. - Men så er det det viktigste: de lærdommer vi får fra andre folk om hva det vil si å bestå prøven etter frigjøringen. Det er i oss alle et behov for å se om oss en lykkelig nasjon, og lengselen etter å oppleve dette er blitt sterkere jo flere nødsårene er blitt. Men nasjonen er også en arbeidsgjeng som hver enkelt av oss for sitt livsopp hold skjøn krever noe av, og som kan skuffe en litt ved sin svakhet og tregnet. Senere kan en bli litt bedre til møte, men aldri helt og varig tilfreds. En skal heller ikke være helt og varig tilfreds så sant nasjonen er den kampnasjon som vi gjerne dør for, for at den skal leve og vi i den. Vi ser i dag på flere folk i Europa at det er høyoppheng og kravne som ikke den virkelige prøven etter frigjøringen. Vi ser også i et folk som det franske at solve oppgavens storhet kan gi en nasjon som føler stundens andepust og står sammen, overmenesklig kraft. "I dag står vi," heter det i brevet hjemmefra til Kongen, "sammen som en mann om en mann." - Ja, det gjelder at det norske folk står sveist sammen som en mann også når vi har sagt farvel til tyskerne. Hvor uhvæggelig er ikke borgerkrieg og Folkestrid i et land som nylig har rystet treldommens lønker av seg! Og likevel - hvor nært det ligger! Tyskernes og forredernes niddingsverk har gnaget på nervene som holder samfundskroppen sammen. Selve statstanken har ligget i dekning og er blitt urven. Eksempler fra Frankrike viser også dette - men viser dessuten at enheten kan bevares, om nasjonen bestemmer seg for det største av de mål den kan stille seg - et mål på langt sikt, som den har tro på at den kan nå - et mål som er så stort at det krever en ny samfunnssform og en ny sosial disiplin for å settes i verk. - I Frankrike har motstandsbevegelsen vært splittet i fraksjoner og fylkinger. Den har av en drift fylket seg sammen, arbeidet seg sammen og utjevnet motsetningene, og overhå en avgjørende innflytelse på administrasjonen og oppryddingsarbeidet. Fra å være maquis og anti-5. kolonne er motstandsbevegelsen blitt en samfunnsløft under en regjeringsstør som er symboler på motstand uten knussel og uten kompromiss, og en regjering av nye, mest unge menn. Den franske nasjonen drømmer ikke om annet enn å holde fast ved den nye saks nasjonale farve - den franske republikken er bare ett, og den fortsetter. - Det norske samfunn er også bare ett, og det skal også fortsette, men i de nye former som den nye tid krever - tilsynelaterende motstridende ting - avstiving av regjeringsmaskineriet og en ny følelse av demokratisk ansvar gjennom alle samfundslag. - Den verden som åpner set for de frigjorte folk i Europa er like fullt farlig for fred og selvstendighet - som alle tidskifter har vært det før. Men denne nye verden er også full av nye muligheter sosialt, økonomisk, materielt og moralisk. - De siste måneder av 1944 bør også definitivt ha lært oss av med noe. Vi fant trist for 9.april 1940 i at den felles ulykkede ramte førberedte og uferberedte, fordi de store demokratiene ikke hadde forstått den historiske situasjon. Vi trodde mer på freden" - vi trodde på rettens makt over statene. Folkeforbundet trodde vi kan skjønne ikke på, men vi trodde at det nedtid og stund ville bli avløst av et bedre system. - Den historiske situasjon skifter. Kan vi også vende tilbake til vår tro på freden, på "seiren for rett og forstand"? Eller er Norges stilling blandt nasjonene forantrat og vårt sikkerhetsproblem omstillet? Det er i en stats sikkerhetsproblem alltid to hensyn som må forenes. Den sterkeste trussel må alltid være dekket, og risikoen bør være spreid mest mulig. Et internasjonalt sikkerhetsystem tilfredsstiller hensynet til at risikoen skal være spredd. Men det er aldri noen enkelt trussel som er den sterkeste for alle parter i en slik sammenløftning. For Kina er det Japan, for Frankrike Tyskland som er den sterkeste trusselen. Og det er klart at en verdenssammenslutning for sikkerhet kan komme til å stå splittet. I en alliansetraktat av 10/12-44 har Sovjet samveldet og

Frankrike trukket møralen av at de er de mest truete stater i forhold til Tyskland, og at de derfor her må ha det avgjørende ord. En nedskjæring av Tyskland er nødvendig for at den tyske militærmaskin ikke lenger skal være en trussel mot de to makter. Dersom et internasjonalt sikkerhetssystem som Dumbarton Oaks kommer i stand, vil det likevel være regionale spørsmål som et slikt system ikke gir frihet til å løse. I dag, 1/1-45, er det heller ikke sikkert at man kan få fram til en ordning av sikkerhetsproblemene, der de regionale avtaler kan gå inn som Istd. Norge, som på grunn av sin utstrekning i lengden deler sone med både Sovjet-anveldet, storbritannia og De forente Stater, vil ønske samarbeid med alle makter i et internasjonalt sikkerhetssystem, men kan ikke en gang til sette sitt tiltrøye inn på den barnetro at et slikt sikkerhetssystem alt eksisterer. - Nasjonen har en stund etter frigjøringen bare en offentlig mening, og det er den som motstandsbevegelsen står inne for. Myndighetene som har virket ute, kommer hjem med lovtekster og planer for frigjøringen, men de kan ikke bringe inn i landet offentlige mening. Den åpenbare fare er at rettspleien og særlig straffferetspleien blir brukt mot slikt som bare kan rønnes ut av samfundslegemet ved at nye mennesker tar hånd om samfundslivet. Til en viss grad kan for resten motstandsbevegelsens mennesker inkorporeres i rettsapparatet. - I Frankrike blir det oppkallt til alle landets sønner om å gi uttrykk for sin vilje til å gjenreise nasjonen som stormakt. Norge har ikke og kan ikke ha noe maktpolitisk mål, men nordmenn hjemme og ute har det store og altoverskyggende mål at Norge skal være et fritt og selvstendig rike, et land som ikke sin frihet må borge. Det krever et samhold at en slik styrke og en så fortsettet vilje at bare en nasjon som selv forstår den historiske situasjon og selv lever med i den som i et dagtid yrke, kan makte det. Ett krav vil er på det norske folk - at det skal holde sine egne løfter.

STATSMINISTER NYGARDSVOLD: "Det er regjeringens bestemte forutsetning at valg til storting og kommunestyre blir holdt så snart det overhode er teknisk mulig. Min personlige oppfatning er at det her må kunne sortes noe av på de vanlige frister, bortsett fra klagefristen til manntallet som det blir mer bruk for enn år. Det vil være en forhåelse og en forbrytelse mot dem som har ofret livet for fedrelandets frigjøring, om quisninger, stripete og andre uverdige individer er anledning til å delta i et demokratisk valg. På den andre siden må alle tvangsflyttede innenlands og ikke utforglemme - være landsmenn i tyske Zengsler, få anledning til å delta. Og vi har en stor gruppe seilende sjøfolk som selv sagt må skaffes full anledning til å stemme. Kanskje nye tekniske hjelpe midler kan bidra til å påskynde valget, samtidig som en hurtig rettergang mot forrederne kan bidra til å avklare situasjonen. Alle parter skulle jo være interessert i å få demokratiske valg gjennomført på det tidligst mulige tidsrommet, så på dette område kan jeg ikke forutse andre vansker enn de uømgjengelig tekniske. Regjeringen vil gjøre sitt til å alle spørsmål som tar sikte på å få valg snarest mulig etter frigjøringen, kan foreligge utredet på forhånd. I den forbindelse vil jeg gjerne ha sagt at jeg med forventning ser fram til at vi etter frigjøringen skal få en norsk presse, en presse som fordomsfritt - og jeg håper også i fordragelighet - kan drøfte alle viktige spørsmål i tiden og være en gode, veiledende instans som et demokratisk samfund i dag ikke kan være uten. Jo førtere en fri meningsutveksling kommer i stand om lokale så vel som landsomfattende spørsmål, jo førtere kan vi bli enige om hvilke oppgaver som først skal løses - på hvilken måte og på hvilket grunnlag. - Til autt vil jeg si: Om vi i dag gjennomlevere mørke tider, skjelvet terror, og dyrere ofre, under de vanskelige forhold for de av våre landsmenn som har fått friheten tilbake etter tyskernes skjenselsgjerninger nordpå, skal vi søke øket kraft og vilje i troen på det Norge som vi skal bygge når seieren er vunnet, og som skal bli et nytt og godt Norge. Holder vi ut også holder vi sammen vil både dagens og framtidens oppgaver bli lettere å løse.

WESTFRONTE: På sydfløyen av det tyske framspringet i Ardennerne har den 3. am. gitt rykket 2 km. fram under harde kamper langs en 40 km. front fra rett syd for St. Hubert til rett syd for Wiltz. Tyskerne har forfjernes til voldsomme motangrep. Amerikanerne har utvidet korridoren vest, øst og syd for Bastogne. En av de mest omstridte landbyene vest for Bastogne, Nörrey, er igjen tatt av amerikanerne. Syd for Bastogne står amerikanerne øst for riksveien Bastogne/Arlons over en temmelig stor strekning. Amerikanerne kjemper også nordvest for Bastogne. Den tyske panserdiv. nord og nordvest for Bastogne står i fare for å bli avskaret, hvis den ikke kommer seg unna fort. - Lenger nord rykket amerikanerne igar fram mellom Hotton og Marche uten å få samband med fienden. - Den vestligste delen av framspringet har de allierte mistet kontakten med den tyske panserdiv. som forsvarer dette området. Det kan se ut som v. Rundstedt har trykket den tilbake for å sette den inn på et annet frontvsnitt. - Det er 15 kuldegrader i kampområdet, jorden er dekket av 7-8 cm. sne, og veiene er holkete stier. - I ~~det~~ har tyskerne rykket fram 2,5 km. og skjørt over veien Bitche/Barnstein. De ~~gå~~ har også rykket mot Saargembund på en 100 km. front. - I Saardalen 15 km. sydøst for Saarbrücke har tyskerne satt i gang nye angrep. - ALLIERTE FLY har på lo døgn kastet 45 000 tonn bomber mot tyske mål og ødelagt minst 1 000 tyske fly. - Vi har kveld angrep over 1 000 brit. bombefly Berlin, Nürnberg og I.G. Farbenindustri i Ludwigshafen. Over 1 000 tunge eskorterte am. bombefly angrep voier, jernbane, broer, knutepunkter og konsentrasjonor av tropper og panserstyrker i sentrale områder. Etter det voldsomme nederlaget dagen før gjorde Luftwaffe praktisk talt ikke motstand. - ADM. KURT RAND RAMSAY, øverstkommanderende for de allierte flåtestyrker i vest, er død ved flyulykke. Han hadde ansvaret for planleggingen og gjennomføringen av den sjømilitære siden av de alliertes landing i Normandie og sto i 1940 før evakueringen fra Dunkerque.